

Neuvostosaavutusten muraali on Evald Okasen käsialaa.

Neuvostonostalgiaa Virossa: Vieläkö sitä löytyy?

21.1.2024 12.00

Kun Viro sai itsenäisyytensä takaisin, alkoi neuvostoajan jälkeinen suursiivous. Kaikkea ei sentään heitetty romukoppaan.

Teksti ja kuvat: ADRIÁN SOTO

Virossa usein vierailevat voisivat hyvin omistaa yhden matkan neuvostonostalgialle.

Matkailun parissa työskentelvät virolaiset ovat ymmärtäneet, että ajatus on myös matkailuvaltti.

Tallinnan kiistaton neuvostomonumentti on suomalaisten rakentama Viru-hotelli. On sanottu, että idean isä oli **Urho Kaleva Kekkonen**. Hotelli avasi ovensa toukokuussa 1972. Alusta lähtien hotelli ja sen 458 huonetta ja 23 kerrosta olivat kuin kaupunki kaupungissa. Hotellissa työskenteli yli tuhat ihmistä, mukana myös toistakymmentä salaisen poliisin, KGB:n agenttia.

Hotellin 23. kerros oli KGB:n käytössä. Siellä oli radiokeskus, josta käsin harjoitettiin hotellivieraiden salakuuntelua ja tarkkailua. 60 hotellihuoneessa oli salakuuntelulaitteet ja lisäksi joihinkin hotellin ravintolan pöytiin oli asennettu mikrofoneja. KGB poistui hotellista vuonna 1991, mutta sen salainen kuunteluhuone paljastui vasta 1994.

Nyt Virun ylimmässä kerroksessa toimii museo, missä saa suomenkielistä opastusta. On arvioitu, että radiohuoneesta kuunneltiin lisäksi Suomen ja Pohjoismaiden eetteriliikennettä, sanoo museon opas **Jana Sampetova**.

- Vuoden 1980 olympialaisiin rakennettiin urheilusatama, jonka yhteyteen valmistui myös kulttuurikeskus. Betonisesta kompleksista oli suora kävely-yhteys hotelliin niin, että matkustajien ei tarvinnut seikkailla muualla, Jana jatkaa.

Parisataa metriä hotelli Virusta, osoitteessa Narva maantee 10, sijaitsee Tallinnan vanhin kahvila Kohvik Narva. Se avasi ovensa vuonna 1949 ja sen sisustus remontoitiin edellisen kerran vuonna 1968. Kahvilan yhteydessä toimii kuuluisa ja perinteikäs konditoria, joka on venäjää puhuvien varttuneiden tallinnalaisten suosiossa. Listan neuvostoajan herkut ovat edullisia; sillivoileipä 1,40 €, omenapiirakka 0,80 € ja viineri 0,50 €.

Vanhankaupungin ulkopuolella Tallinnassa on monta arkkitehtonista tyyliä. Yksi Stalinin ajan betonitalojen parhaista esimerkeistä on vastapäätä Stockmannin tavarataloa.

Maarjamäe Palatsissa Piritan tiellä toimii Viron Historiallisen Museon osasto. Tämä 1800-luvulla rakennettu palatsi oli 1980-luvulla vallankumousmuseo. Yksi museon merkittävimmistä töistä on palatsin seinään maalattu *muraali*. Teos on virolaisen **Evald Okasen** käsialaa ja kertoo neuvostoajan saavutuksista ja kansojen ystävyyydestä. Museon taakse on kerätty kymmeniä neuvostopatsaita Tallinnan kaduilta ja puistoista. Siellä seisoo vielä Leninkin.

Museoviranomaisilla on tarkoitus toteuttaa aiheesta teemapuisto lähiaikoina. Palatsin lähellä jököttää suuri abstrakti betonipatsas, puna-armeijan sotilaiden muistomerkki vuodelta 1975.

Piritan rannalle rakennettiin Moskovan olympialaisia varten hotelli kilpapurjehtiijoille ja olympiavieraille. Tänäpä 458-huoneisen hotelli Pirita Top Span omistaa Tallink-konserni. Alkuperäiseen hotelliin on tehty hyvin vähän muutoksia.

Pyhä Birgitan luostarin massiivinen päätykolmio kohoaa Piritan rannan tuntumassa. Luostari on 1400-luvun alkupuolelta ja se tuhoutui 1500-luvun lopulla Liivinmaan sodan aikana. Näköala Tallinnan 314-metriselele televisiotornille on upea. Torni on yksi neuvostoarkkitehtuurin kirkkaimmista helmistä. Sitä alettiin rakentaa vuonna 1975 ja se valmistui 1980. Ylhäällä, 170 metrin korkeudessa on näköalakerros, missä aikaisemmin toimi myös ravintola. Turvallisuuksyistä torni on ollut suljettu vuodesta 2007.

Piritalta vie tie Viimsin niemimaalle, missä neuvostoajana toimi S. M. Kirov, yksi Viron menestyskekkäimmistä kalastajakolhooseista.

Entisen kolhoosin tiloissa sijaitsee nyt kiinnostava rannikkokansojen museo. Se on kävijämäärältään Viron suosituin museo, jonka alueella järjestetään vuosittain suuret juhannusjuhlat.

Museossa on kokoelma kalastukseen ja maatalouteen liittyvää esineistöä. Siellä toimii myös sympaattinen ravintola Paat.

Viron junaliikenne on jälleen valtion käsissä ja Tallinnasta pääsee raiteita pitkin esimerkiksi Tarttoon, Paldiskiin, Viljandiin ja Aegviiduun. Junaliput ovat edullisia, esimerkiksi matka ensimmäisessä luokassa Tallinnasta Tarttoon maksaa 9,50 euroa ja 60 kilometrin matka Tallinnasta Aegviiduun vain 1,80 euroa.

Virossa on noin 1200 kartanoa, joista puolet on edelleen käytössä. Majoitusmahdollisuuksia on noin 60 kartanossa, joista yksi on 75 kilometrin päässä Tallinnasta sijaitseva Jänedä. Jänedassa toimii nykyään myös maatalousopisto, mutta neuvostoajana kartanoa käytettiin muiden kartanoiden tapaan maatalouskolhoosin päämajana. Siellä pidetään alkukesällä Viron suurin puutarhatapahtuma.

Aivan Viron keskipisteessä sijaitsee 900 asukkaan Järva-Jaani. Tästä ihastuttavasta pienestä kylästä löytyy kaksi museota. Elokuvmuseon takana on mies nimeltä **Vello Kolnes**.

- Neuvostoajana olin alueen elokuvavastaava. Näytin elokuvia täällä ja kävin näyttämässä niitä muuallakin. Alussa kulkuneuvo oli hevosekärry, sitten mopo ja lopussa Lada, Kolnes kertoo.

Kun järjestelmä romahti, Kolnesilla oli hallussaan lähes tuhat elokuvaa, ei vain Neuvostoliitosta, vaan myös Tšekkoslovakiasta, Puolasta, Italiasta, Ranskasta, Kuubasta ja Viro-Suomi -yhteistyönä tehtyjä elokuvia. Nyt Kolnes näyttää elokuvia kylään saapuville matkailijaryhmille.

Toinen omaperäinen museo on paloautomuseo, Tuletorge Selts, jonka taustahenkilö on Tuve Kärner.

Tuve Kärner ylläpitää paloautomuseota Järva-Jaanissa.

Paloautomuseossa ei ole pelkkiä paloautoja.

Ravintola Atlantiksen paikalla oli neuvostoajalla tanssiravintola Kaunas.

- Aloitin paloautoilla, mutta pian homma laajeni muihin autoihin. Nyt alueella on noin 350 ajoneuvoa, jotka vievät kaikki meidän perunapeltomme, Tuve nauraa.

Kahteen museon lukuisista paloautoista on rakennettu sauna, joka on hyvin suosittu varsinkin suomalaisten parissa. Sauna löytyy myös vanhasta neuvostobussista. Museoalueella on lisäksi miehistönkuljetusautoja, Moskvitsh vuodelta 1952, vanha ratikka Tallinnasta ja paljon muuta. Tuve palvelee vierailijoita palautoon rakennetussa baarissa.

Tartossa on kaksi neuvostoajasta paikkaa. Hotel Barclay sijaitsee aivan kaupungin sydämessä. Se oli presidentti **Lennart Meren** lempihotelli, joka presidentin mukaan toimi Tarton käyntikorttina. Neuvostoajalla rakennuksessa oli myös pahamaineisen KGB:n päämaja.

Toinen huomionarvoinen paikka neuvostoajasta kiinnostuneille on ravintola Atlantis Emajoen rannalla. Täällä toimi neuvostoajalla suosittu tanssiravintola Kaunas. Se tarjoaa erinomaista italialaista ja ranskalaista ruokaa virolaisia herkuja unohtamatta.

KGB-museon salakuuntelu- ja nauhoitushuone.

Piritan satama rakennettiin vuoden 1980 Moskovan kesäolympialaisia varten.

Livonian veljeskunta rakennutti 1200-luvulla Paiden ritarilinnan, jonka pihalla järjestettiin suuria laulujuhlia neuvostoaikana.